

Hazineye aid ecrimisillerin affi hakkında kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (I/142)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/2595

18 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hazineye aid ecrimisillerin affi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 12 - V - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mu-cibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler lâiyhası

Köylerde ve kasabalarda muhtelif kanunlarla Hazinesinin mülkiyetine dahil olmuş bir çok ziraat arazisi vardır. Bu arazi 2510 numaralı kanun mucibince muhacir, mülteci yerleştirmek ve borçlanma kanunu mucibince toprağa muhtaç yerli çiftçilerede dağıtılmak üzere sıhhat ve içtimaî muavenet ve-kâleti emrine tahsis edilmiştir. Mezkûr vekâlet İcra Vekilleri Heyetinden aldığı kararla faaliyetini yirmi altı vilâyete hasrederek geri kalan vilâyetlerdeki toprakların muhtaç çiftçilere dağıtmak işini Hazineye bırakmıştır. Sıhhat ve içtimaî muavenet vekâleti ve Hazine tarafından kanun ve talimat-nameleri dairesinde borçlanma yolile tevzi olunmakta olan bu araziye; tevzi muamelesinin icab et-tirdiği muamele ve merasimin tekemmülünden evvel muhtaç çiftçi boş bırakmayarak işletmek suretile kendisine ve Devlete faydalı bir vaziyet temin ediyor. Ancak kanun karşısında füzulî olan bu işgal için köylüden ecrimisil aranması zarurî olup artırma, eksiltme kanununun 67 nci maddesi mucibince bu ecrimisilin takdiri için hâkimin arazinin bulunduğu köye gitmesi lâzımgelmektedir. Halbuki bir taraftan takdir olunacak ecrimisiller kadar ve bazan daha fazla masraf ve külfeti mucib olan bu va-ziyet diğer taraftan hâkimlerimizin ve Hazine avukatlık teşkilâtının daha mühim işlere tahsis ede-cekleri vakitlerini de kaybettirmektedir.

Binaenaleyh, fedakâr köylümüzün kalkınması hakkında Cümhuriyet Hükümetimizin takib ettiği yüksek prensiblerden mülhem olarak hem köylümüze bir az ferahlık vermek hem de adliye ve avukat-lık teşkilâtımızı adedi çok fakat mahiyeti o nisbette ehemmiyetsiz meşguliyetten kurtarmak için 1938 malî senesi nihayetine kadar arazi, bağ ve bahçe ecri misillerinin affi düşünülmüştür.

Müsakkafatın ecrimisillerinin affine gelince: Umumî harb ve bilhassa istiklâl harbi sıralarında düşman tarafından işgal olunan yerlerde bir çok vatandaşların evleri yıkılmış ve yakılmıştır. Yurdsuz kalan bu vatandaşlar iltica ettikleri memleketimizin bir yerinde Hazineye kalmış olan binalara bir müddet için sığınmak mecburiyetinde kalmış ve tabii hal avdet etmeğe başladıkdan son-ra esas yerlerine dönmeğe başlamışlardır. Bu arada geçen zaman zarfında işgal ettikleri binalar için şağiller namma kanunen ecrimisil tahakkuk ettirmek icab etmiştir. Fakat bir kısmının adresi ve hüviyetleri vaktinde lâyikile tesbit olunamayan bu vatandaşların sarîh adresi gösterilmiyerek yalnız birer isim üzerine idare heyetlerinden alınan kararlara müsteniden ecrimisil tahakkuk etti-rilmiştir. Bunların tahsili için yapılan takibat neticesinde hüviyetleri ve ikametgâhları tayin edileme-diğinden tahsilât da mümkün olamamaktadır. Temyiz mahkemesi son tevhibi içtihad kararile

ecrimisiller için beş senelik müruru zaman müddetini kabul etmekte olduğundan çok eski zamanlara aid ve henüz tahsil edilememiş olan ecrimisillerin bir çoğu da bu sebeble müruru zamana uğramış vaziyette bulunmakta ve şagiller mahkemeye müracaat derek Hazinenin mütalebesinin menine karar almaktadır. Gerçi 2490 numaralı kanunun meriyet tarihine kadar geçen zaman içinde adresi tamam, müruru zamanı da kesilmiş olan az miktarda ecrimisiller de bulunabilir. Fakat arzettiğimiz sebebler dolayısıyla büyük ekseriyetinin tahsiline imkân bulunamayan ve on binlerce kalem teşkil eden ecrimisillerin kaydını terkin ederken, ecrimisillerin mahkemelerce takdir edilmesini ve hükme bağlanmasını esas kabul eden ve 1934 senesinde meriyete giren 2490 numaralı kanunun meriyet tarihini nazarı itibare aldığımız için bu tarihe kadar tahakkuk eden bir kısım ecrimisillerin tahsili yoluna gidilmesi müsavat bakımından muvafık olmayacağı düşünülmüş ve o tarihe kadar olan ecrimisiller mutlak olarak affedilmiştir.

Şu kadar ki, fuzulî şagilin, işgal ettiği Hazineye aid bir binaya zarurî bazı tamirat yaptığı ve saire gibi sebeblerle Hazineden matlubat iddiası varsa Hazine bunları vermek karşısında iken aynı binanın fuzulî işgalinden mütevellid Hazine hakkının bağışlanması da Hazinenin açık bir gadrini istilzam edeceğinden bu tamir bedeli iddiasına tekabül edecek miktarda Hazinenin mahsub dermeyanına, hakkının mahfuz bulunduğuuna dair bir fıkra ilâvesine lüzum görülmüştür.

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/142

Karar No. 24

28 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Hazineye aid ecrimisillerin affine dair Maliye vekillîğince hazırlanmış İera Vekilleri Heyetinin 12 - V - 1939 tarihli kararı ve Başvekilliğin 18 - V - 1939 tarihli ve 6/2595 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise arzedilen kanun lâyihası Maliye vekili hazır bulunduğu halde encümenimizce görüşüldü :

Alınan izahattan ve mucib sebebler lâyihasile bu husustaki mevzuatın tedkikinden anlaşıldığına göre affi istenen ecrimisiller Hazinenin hususî mülkiyetindeki araziye ve musakkafata aid olmak üzere iki grubda mütalea edilmek lâzımdır.

A) Bahsi geçen arazi, bağ ve bahçelerden gerek muhaer ve mülteci yerleştirilecek ve gerek topraksız halka borçlanma yolile dağıtılacak olanların 26 vilâyette Sıhhat ve İctimaî muavenet vekâleti ve diğer yerlerde Hazine tarafından tevzii muamelesi devam etmekle beraber bu araziyi boş bırakmıyarak işleten muhtaç çiftçilerin kanun nazarında fuzulî şagil vaziyetinde bulunmaları kendilerinden ecrimisil aranmasını icab ettirmekte ve halk için tazyik edici, Hükümet için masraflı ve verimsiz davalara sebebiyet

vermektedir. Topraksız köylünün, alın terile kıymetlendirildiği ve yarı da resmen mutasarrıfı bulunacağı yerleri işletiyor diye takibata uğratılıp borçlu vaziyetine düşürülmesinin doğru olamayacağına encümenimiz tamamen Hükümetle bir fikirde bulunmuş ve 1 - VI - 1939 tarihine kadar bu arazi, bağ ve bahçelerin fuzulî işgalinden mütevellid ecrimisillerin affini yerinde bulmuştur.

B) Affolunacak musakkafata aid ecrimisiller ise İstiklâl harbi felâketzedelerinin yuvalarına dönünceye kadar barınmak için ilişib yerleşmiş oldukları Hazine mülkiyetindeki binaların işgalinden ötürüdür. Bir çoğu müruru zamana uğramış ve tahsili imkânsızlanmış olan bu kabîl ecrimisillerden 2490 sayılı kanunun meriyete konduğu 10 - XII - 1934 tarihine kadar tahakkuk edenlerin affi için ileri sürülen sebebler de yerinde görülmüştür.

Binaenaleyh Encümenimiz kanun lâyihasını aynen kabule karar vermiş ve Hükümetten muhtaç halkın biran evvel tapraklandırılması işlerinin tesiri temennisinde bulunacağı yeni ecrimisiller tahakkukuna meydan vermemek ve mühim bir

memleket davasını esaslı surette hal yoluna girmiş görmek için faideli ve lüzumlu saymıştır.

Havalesi gereğince Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. R. Na.	M. M.	Kâtib
İstanbul	Rize	Rize
A. Bayındır	K. Kamu	K. Kamu

Afyan K.	Bursa	Diyarbakır
H. Çerçel	Dr. G. Kahraman	Zülfü Tiğrel
Erzurum	İzmir	Kayseri
M. Göle	Kâmil Dursun	Ö. Taşcıoğlu
Kırklareli	Kırşehir	Van
H. Kuleli	İ. Özkan	İbrahim Arvas

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 89

Esas No. 1/142

3 - VII - 1939

Yüksek Reisliğe

Hazineye aid ecrimisillerin affi hakkında olub Başvekâletin 18 - V - 1939 tarih ve 6/2595 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Maliye encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havae edilmiş olmakla Maliye vekili hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu:

Gerek Hükûmetin esbabı mucibesi ve gerek Maliye encümeni mazbatasının tedkikinden de anlaşılacağı veçhile Hazineye aid araziden bir kısmının bazı muhtaç çiftçilerimiz tarafından işgal edilerek işletildiği ve hukukan fuzulî işgal mahiyetinde bulunan bu hareket yüzünden hemen semeresiz denecek derecede bir çok takibat yapılarak neticeyle mütenasib olmayacak surette masraf ihtiyar edildiği görülmüş ve halbuki vatandaşların bu toprakları işletmek suretile gerek kendileri ve gerek memleket için istifadeli bir hale getirdikleri de düşünülerek bunların 1 - VI - 1939 tarihine kadar ve keza 2490 sayılı arttırma, eksiltme ve ihale kanununun neşrine kadar idare heyetleri kararile ihaleleri yapılan Hazineye aid musakkafat şagillerinin bir çoğunun adresleri sarih bulunmaması yüzünden takibat tekemmül edememekte ve beyhude yere bir takım muameleleri icab ettirmekte olduğu görülmüş olduğundan ve mezkûr kanunun neşrinden sonra nisbeten daha az cereyan eden bu muamelelerin tam bir mazbutiyetle yapılmakta

olması da göz önünde bulundurularak musakkafata aid ecrimisillerden mezkûr kanunun tarihi neşrine kadar olanlarının affi Hükûmetçe derpiş edilmiş ve lâyiha bu maksadla sevk edilmiş olub her iki esbabı mucibe yerinde görülerek Encümenimizce de esas itibarile kabul edilmiştir. Ancak muayyen bir tarih yerine arazi için 1938 ve musakkafat için 1934 yılları sonuna kadar demek suretile tatbikatta bir kolaylık vücude getirileceği Encümenimizce düşünülerek madde bu değişiklikle yeniden yazılmıştır. Müstacelen müzakere edilmek dileğile Umumî Heyetin tasviibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.
İsparta	Kayseri	Trabzon
M. Ünsal	F. Baysal	S. Day
Kâtib		
İstanbul	Bolu	Çanakkale
F. Öymen	Dr. Z. Ülgen	.R. Bulayırık
İçel	Kastamonu	Kırklareli
T. C. Beriker	T. Coşkan	Ş. Ödül
Konya	Malatya	Mardin
R. Türel	M. Öker	R. Erten
Muş	Ordu	Seyhan
Ş. Atamın	H. Yalman	N. Eldeniz
Yozgad	Maraş	Yozgad
A. Sungur	M. Bozdoğan	S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Hazineye aid ecrimisillerin affi hakkında
kanun lâyihası*

MADDE 1 — Hazineye aid arazi, bağ ve bahçelerin 1 - VI - 1939 ve musakkafatın 10 - XII - 1934 tarihine kadar fuzulî işgalinden mütevellid ecrimisilleri aranmaz. Tahakkuk ettirilenler de adli ve idarî kararlarla katılmış olsalar dahi terkin edilir. Tahsil edilmiş olanlar geri verilmez. Ancak gayrimenkulün tamiri ve saire gibi o gayrimenkulden doğan bir sebeble Hazineden alacak iddia eden şağile karşı müddeabih kadar ecrimisilin mahsubunu istemeğe Hazinenin hakkı mahfuzdur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına Maliye vekili memurdur.

12 - V - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>T. F. Sılay</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Faik Öztürk</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mu. Mh. V.		Ti. V.
<i>A. Çetinkaya</i>		<i>C. Ercin</i>

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Hazineye aid ecrimisillerin aranmaması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Hazineye aid arazi, bağ ve bahçelerin 1938 ve musakkafatın 1934 yılları sonuna kadar fuzulî işgallerinden mütevellid ecrimisilleri aranmaz. Tahakkuk ettirilenler de adli ve idarî kararlarla katılmış olsalar dahi terkin edilir. Tahsil edilmiş olanlar geri verilmez. Ancak gayrimenkulün tamiri ve saire gibi o gayrimenkulden doğan bir sebeble Hazineden alacak iddia eden şağile karşı müddeabih kadar ecrimisilin mahsubunu istemeğe Hazinenin hakkı mahfuzdur.

MADDE 2 — Aynen kabul.

MADDE 3 — Aynen kabul.